

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

De Ivstitia Et Ivre ceterisq[ue] Virtutibus Cardinalibus

Lessius, Leonardus

Antverpiæ, 1632

2 Ad quid teneatur corruptor virginis, si non promisit ei coniugium.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72459](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72459)

mittitur: vt habetur eadem Lege. Sed propriissime accipitur pro violenta virginis corruptione: quæ Græcis propriè dicitur *εδοξέ*, id est, corruptio: vnde *stupratores & corruptores* virginum propriè dicuntur, qui vim inferunt: & sic propria ratio *stupri* consistit in hoc, quod virginitati seu claustro virginali vis adferatur. Quare supra fornicationem, addit iniuriam in puellam, qua per vim integritas corporis (quæ maximi fieri solet) ei adimitur. vnde est grauissimum peccatum, pœna mortis plectendum.

Stuprum propriissime.

7 Raptus.

Differt autem à *raptu*, quod *raptus* vim includat, qua puella abripitur à domo sua, vel paterna, & locum habere potest in corrupta: *stuprum* autem tantum in integra, & potest fieri sine omni raptu: sicut & *raptus* potest fieri sine violatione.

8 Delectationes morose in virgine, vel circa virginem.

Ex his sequitur, cogitationes seu delectationes morosas in virgine, & in adolescente circa virginem, etsi sint peccata mortifera, non habere tamen specialem malitiam mortiferam supra alias delectationes morosas, nisi coniunctæ sint cum voluntate inferendæ violentiæ.

DYBITATIO II.

Ad quid teneatur corruptor virginis, si non promisit ei coniugium.

9 Si sponte consentit.

Respondeo & Dico Primò, Si puella liberè consentit, ipse ad nihil ei tenetur. Sequitur ex dictis, quia volenti non fit iniuria: neque tunc est propriè *stuprum*. Addo cum Soto lib. 4. q. 7. ar. 1. ad 2. neque parenti eius quidquam tunc debet. Ratio est; quia nec illi fit iniuria; nisi forte quatenus censetur lædi honor, & dedecorari familia. puella enim est domina sui corporis. Neq; D. Thom. qu. 62. art. 6. ad 3. contrarium tenet, vt quidam dicunt. Similiter ad nihil tenetur, si puella remisit dampni compensationem. potest enim cedere iure suo, quod habet ad detrimenta nuptiarum faciendæ, præsertim cum liberum ei sit a nuptiis abstinere.

10 Si vi vel fraude inducitur.

Dico Secundò, Si vi aut fraude vsuram corporis extorsit, etsi absque promissione, tenetur tamen vel eam sibi matrimonio copulare, vel damnum reparare. Ita docet Nauar. c. 16. n. 16. & sequentibus, Silu. ver. Luxuria, quæst. 5. Anton. 2. p. t. 5. cap. 6. §. 1. & alij. Probat; quia damnum tunc per iniuriam illatum est, ergo debet rependi. hoc autem fiet vel matrimonio, vel dampni æstimatione.

Sed contrà, c. 1. de adulteriis, dicitur: *Si quis seduxerit virginem nondum desponsatam, dotabit eam, & habebit uxorem.* quod desumptum est ex cap. 22. Exod. & c. 2. *Disponimus, vt quam stuprauerit, uxorem habeat; ac si rennuendum putauerit, corporaliter castigatus & excommunicatus, retrudatur in monasterium.* hinc non solum ad alterum, sed ad vtrumque teneri dicitur: nec solum ad æstimationem dampni, sed ad integram dotem.

11

Resp. Hæc intelligenda esse, post sententiam Iudicis, vt rectè docet Siluest. suprâ. ante enim sententiam non tenetur, nisi ad alterum. neque ad integram dotem, sed solum quanti plus valebat spes nuptiarum, quam adhuc integra habebat: nam lure naturæ ad amplius non tenetur. ita Couarru. 2. p. de sponsal. c. 8. §. 8. n. 19.

Dixi, absque promissione, quia si intercessit promissio, implenda est, vt statim dicemus n. 35.

Petes, Quid si parens vel puella nolit admittere matrimonium, vtrum ipse damnum teneatur reparare pecunia? Respondeo, Si vi deflorata fuit, potest recusare ipsius matrimonium, & exigere quanti plus eget ad alteri liberè pro sua conditione nubendum. Idem dico, si fallaciter inducitur, vt si adolescens fingeat se nobilem vel diuitem, vt eam deciperet. qui enim fingit aliquid, ob quod ipsa consentit, & cupit gratificari, sine quo nullo modo consensisset; iniuriam ei facit, ac proinde tenetur de damno secuto. Couarr. tamen p. 2. de sponsalibus, cap. 6. §. 8. n. 19. existimat, puellam in hoc casu admittere debere matrimonium, si ipsius conditio ei respondeat. quæ sententia nititur quadam æquitate. Sed verius putamus, eam in rigore non teneri acceptare: quia circa ipsum decepta fuit per iniuriam; vt existimaret esse alterius conditionis quam reuera sit; quæ deceptio causa fuit dampni: vnde potest iustam compensationem exigere.

12 Si parens nolit admittere matrimonium.

Sed, Quid si ipsa velit matrimonium, teneturne corruptor? Respondeo, si nec tacitè nec expressè promisit, (vt si vi aut minis extorsit) non tenetur ante sententiam, sed sufficit in foro conscientiæ, dampni illati compensationem præstare, siue vi siue fraude & mendacijs illam induxerit; modò promissio non interuenierit.

13 Si ipsa velit.

Petes, Vtrum adolescens teneatur ad alterum prædictorum, si precibus importunis vsuram corporis impetrarit? Quidam putant non teneri, nisi coniunctæ fuerint minæ, aut metus reuerentialis; vt, si erat illius dominus, aut superior, aut magnæ auctoritatis, cui ipsa nihil audeat recusare: ita Petrus Nauar. lib. 2. cap. 3. num. 444. & quidam alij recentiores: quæ sententia est satis probabilis, & ordinariè vera. Fieri tamen potest, vt importunitas tanta sit, vt ratione illius solius teneatur: vt si adeò importunè eam sollicitet, vt ipsa malit graue illud virginitatis detrimentum pati, quam assiduè tam improba sollicitatione enecari. Tales erant preces Dalila, quibus expugnauit Samsonem. Sed hoc rarum est: quia molestanti illam plerumque aliter excutere possunt, concepta ira, qualem in hac causa decet. deinde quantum initio videatur multum repugnare; postea tamen sæpè libenter consentiunt. Promissa verò vim non adferunt, sed blandè alliciunt: multoq; magis munera. alioquin qui promissis vel muneribus impetrasset officium, vel legatum, teneretur ad restitutionem, quod non est probabile. vide plura infra, cap. 17. dub. 6.

14 Si precibus inducitur.

Promissa & munera.

Dico Tertio, Si puella vi aut fraude violata, fortè postea æquè commodis posita est nuptijs, ita vt nihil detrimenti acceperit; non debet ei quidquam necessariò restitui. Ita docet Nauar. cap. 16. numer. 17. & 19: multique recentiores. Probat; quia neque pro ipsa defloratione pudicitia, vt quæ irreparabilis sit, & pretio non æstimanda; neque pro damno inde secuto, cum nullum re ipsa secutum sit.

15 Si a quò commodè nuptiæ.

Dices, Stuprator constituit eam in periculo non inueniendi commodas nuptias; quod periculum est pretio æstimabile: ergo debet rependi.

16 Periculum dampni.

Respondeo, Inferte alteri periculum, etiam vitæ & fortunatum, non obligat ad restitutionem, nisi damnum re ipsa sequatur. huic tamen

non obstat, quin aliqua compensatio possit in pactum deduci, antequam se periculo quis exponat. v. g. possum iuste exigere 100. vt me exponam vitæ periculo; tamen si alius me iniuste adducat in tale periculum sine pacto, non tenetur ad vllam restitutionem, si fortè damnum secutum non fuerit. quia periculum etsi magni æstimeretur ob damnum quod potest sequi; si tamen non sequatur re ipsa, nihil pro illo restituendum, (nisi pactum interuenerit) nam periculum damni, non est damnum.

17
Si aq. bene nupsit.

Dices Secundò, Ergo puella, quæ iam 100. acceperat pro defloratione, tenebitur restituere, si postea aq. bene nupsit, & nihil incommodi est perpessa. Respon. Negando conseq. Primò enim, poterit retinere pro ipso pudicitia: damno: iuxta alteram sententiam, quæ probabiliter sentit, illud esse pecunia reparandum. Secundò, etiam iuxta nostram sententiam non tenebitur. Ratio est, quia qui in aliquo periculo vitæ, fortunarum, vel infamiam est constitutus, potest pacisci cum eo qui ipsum per iniuriam in tale periculum coniecit, de damno quod probabiliter timetur. & quamuis postea non obuenerit, poterit tamen pretium conuentum retinere, & si nondum solutum fuerit, poterit ex vi pacti exigere; eò quòd illud periculum, quod alter præstare debebat, in se suscepit, quod enim damnum non euenierit, vel suæ industriæ, vel benignæ Dei prouidentia: adscribat. Confirmatur, quia potest quis pacisci de lucro cessante, vel damno emergente, antequam eueniant (nempe, certo pretio periculum horum in se recipiendo:) nec tenetur restituere pretium conuentum, etiamsi non eueniant, quando alterius causa hoc periculum suscepit. ergo etiam poterit, quando alterius culpa in periculum coniectus est; quia tunc ille tenetur periculum præstare. Debet tamen hoc pactum iniri, dum periculum adhuc durat: nam si nullum sit amplius, non est pretio æstimabilis eius præstatio: itaque tunc pro ea non poterit quidquam exigere. Similiter, nec heredes puellæ poterunt exigere, si ipsa ante tempus nubendi obierit, & ante obitum pacta non fuerit: quia damnum non est secutum. Denique si postquam pacta est, condonauerit: potest enim hanc condonationem facere, etiamsi sub parentum cura fuerit; quia non parentibus, sed ipsi debetur.

19
Potest condonare.

DUBITATIO III.

Ad quid teneatur corruptor, si eam decepta promissione coniugij.

20
Teneatur an ducere.

Respondeo, Si promisit coniugium, & ea spe seu conditione vlturam corporis impetrauit, tenetur eam ducere, etiamsi factè promississet. Est communis sententia DD. Probatur, quia hæc promissio facta est in modum contractus; vnde cum ipsa ex parte sua compleuerit contractum, tenetur etiam ipse complere, prout exterius iudicio prudentum sonat; alioquin si tali artificio vti liceret, infinitis fraudibus humana commercia patenterent. Confirmatur, quia ipsa, consentiendo bona fide in copulam pro matrimonio futuro, Ius Iustitiæ acquisiuit ad ipsius matrimonium, cui Iuri non potest ipse satisfacere, nisi consentiendo

in matrimonium. Vnde sequitur, non satis esse eam dotare, vel largis donationibus damnum sarcire, si ipsa nolit acquiescere. Idem dicendum, si animo ficto cum eo per verba de præfenti contraxit, eò tantum sine vt ea potiretur: vt docet Sorus in 4. d. 29. q. 1. ar. 3. & Adrian. qu. 2. de matrimonio, & alij. Etsi enim matrimonium illo casu sit nullum, tamen manebit obligatio eam ducendi, si ipsa velit, ratione iniuriæ & damni secuti.

Aduerte tamen, excipi aliquot casus, quibus non tenebitur eam ducere, sed sufficiet aliter damnum sarcire. Primò, Si ipse longè sit nobilior vel opulentior, idque ipsa sciuerit; tunc enim facillè potuit suspicari, ipsum simulatè nuptias promittere, vt ea frueretur.

21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62
63
64
65
66
67
68
69
70
71
72
73
74
75
76
77
78
79
80
81
82
83
84
85
86
87
88
89
90
91
92
93
94
95
96
97
98
99
100

Dico, si ipsa id sciuerit, quia si omnino ignorauit ipsius conditionis, & exterius non habuit vllam causam suspiciandæ fraudis, tenebitur eam ducere, si ipsa velit. ita Petrus Navarra supra, & multi alij DD. Ratio est, quia tenetur ex parte sua contractum complere, ne ipsa detrimentum patiat. Neque illa facit iniuriam exigendo promissum; quia pacta sunt corpus pro corpore, bona fide, reliqua, vt diuitia, nobilitas, per accidens se habent ad hunc contractum. Quidam tamen dicunt, posse eum pecunia satisfacere arbitrio prudentum: quod est probabile. insinuat D. Thomas in 4. d. 28. art. 2. ad 4. ait enim, quod teneatur eam ducere, si sint æqualis conditionis, vel si ipsa est melioris conditionis; indicans non teneri, si ipse sit melioris. Idem tamquam valdè probabile tenet Corduba lib. 1. sui Quæstion. quæst. 13. Ratio est, quia qui in contractu factè aliquid promittit; quod est longè melius, non tenetur illud dare, sed sufficit vt det aliud, quod iudicio prudentis sit æquale. sufficent enim ad iustitiam, vt contractus reducat ad æqualitatem.

Secundò, Si ex alijs coniecturis facillè deprehendi poterat, ipsum non sincerè agere (vt verbis ambiguis vti, inconstanter loqui, nimis vt exaggerationibus.) Ratio est, quia in his casibus puella facillè potest aduertere vel suspicari, ipsum reuera nihil seriò promittere, sed se ludificari. Virum verò teneatur tunc damnum, si quod secutum fuerit, rependere, dubium est: quidam putant teneri, quia per iniuriam causam damni dedit, fraude enim & mendacio eam decepit. Sed verius videretur non teneri. si enim fraudem facillè potuit aduertere, non præsumitur decepta, sed fingere deceptionem, vt ait D. Thom. supra, & Siluest. Matrimonium quartò q. 8. Tabi. v. Matrimonium 2. q. 7. & Fumus v. Restitutio n. 22. citatque D. Thomam & Vercellensem.

Tertiò, Si aliquod impedimentum legitimum interuenerit, vt si fiat eius affinis, si ducat aliam per verba de præfenti, si sacros ordines suscipiat, si graue aliquod damnum vel scandalum ex tali matrimonio sequeretur: denique, si pater nolitea dare. In his casibus sufficet damnum sarcire, de hoc tamen vltimo est difficultas. nam si corruptor non admittitur à parente puellæ ad matrimonium, paratus alioquin promissorum fidem præstare; cur in conscientia teneatur alio modo damnum sarcire? Quidam distinguunt; si ex animo promississet, ad nihil aliud obligandum, quia nullam iniuriam intulisset. si autem animo fallaci promississet, tunc à parente & à puella posse repudiari tamquam impostorem & pudicitia: insidiatorem,

23
An pecunia compensari.

24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62
63
64
65
66
67
68
69
70
71
72
73
74
75
76
77
78
79
80
81
82
83
84
85
86
87
88
89
90
91
92
93
94
95
96
97
98
99
100